

Podjela bračne stečevine s osvrtnom na poslovne udjele u d.o.o.-u

Poslovni udjeli koji su stečeni radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili ako potječu iz te imovine za vrijeme trajanja iste, bračna su stečevina. To znači da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici poslovnih udjela, ukoliko nisu drukčije ugovorili. S obzirom na sve moguće situacije koje u tom smislu mogu nastati, u ovom članku autorica ukazuje na posebnosti koje se odnose na poslovne udjele u odnosu na bračnu stečevinu, a također se pojašnjavaju i instituti bračne zajednice, bračne stečevine i vlastite imovine, te njihovog međusobnog odnosa.

Novija hrvatska poduzetnička povijest datira unazad svega 20-ak godina. Nakon dugog razdoblja djelovanja poduzeća isključivo socijalističkog tipa, trgovačka društva uvedena su u hrvatski pravni sustav Zakonom o poduzećima iz 1989., da bi kasnije, početkom 1995. na snagu stupio Zakon o trgovačkim društvima¹ koji na suvremeni način regulira djelovanje trgovačkih društava. Stoga se može utvrditi da je velika većina danas aktivnih trgovačkih društava započela s poslovanjem prije 20-ak godina. Pri tome se prije svega misli na društva s ograničenom odgovornošću (ponegdje u nastavku: d.o.o.).

Pored trgovačkih društava s nešto dužom tradicijom, svjedoci smo toga da se nova trgovačka društva, a posebice d.o.o. odnosno jednostavno d.o.o. (j.d.o.o.), osnivaju na dnevnoj bazi i s jednakom važnošću stupaju na hrvatsku poslovnu scenu kao i ona od prije 20 godina.

Ono što je zajedničko jednim i drugima jest činjenica da većina svih tih poduzeća bude osnovana od strane fizičkih osoba koje su ili u braku ili u nekoj vrsti izvanbračne zajednice pa je pri tome potrebno voditi računa i o pitanjima bračne stečevine glede spomenutih poslovnih udjela. Upravo je to područje kojim ćemo se baviti u ovom članku pa kako bi se ukazalo na posebnosti koje se odnose na poslovne udjele u odnosu na bračnu stečevinu, u nastavku se ujedno pojašnja-

vaju ključni pojmovi poput bračne zajednice, bračne stečevine i vlastite imovine te njihovog odnosa.

1. Bračna zajednica

Da bismo mogli odgovoriti na pitanje predstavlja li neka imovina bračnu stečevinu potrebno je ponajprije prikazati uslijed čega uopće dolazi do nastanka bračne stečevine. Naime, bračna stečevina je ona imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine.

A što je to bračna zajednica?

Bračna zajednica je pravni standard koji nije istovjetan s brakom. Sklapanjem braka ne nastaje nužno i bračna zajednica. Tako se u odluci Vrhovnog suda RH, Rev-1038/2006-2 od 28.3.2007. navodi kako slijedi: *“Brak i bračna zajednica nisu istovjetni pojmovi, sklapanjem braka ne mora nastati i bračna zajednica”*. Naime, za postojanje bračne zajednice potreban je i *animus* bračnih drugova da ostvaruju sadržaj braka koji se očituje u međusobnom dijeljenju životnih sadržaja. Tako će nekad, unatoč sklapanju formalnog braka, bračna zajednica izostati ako bračni drugovi ne dijele životne sadržaje. Ukoliko brak pak prestaje razvodom, bračni spor oko bračne stečevine može potrajati i nakon prestanka bračne zajednice. U takvim slučajevima će u pravilu biti potrebno u sudskom postupku utvrditi kada je bračna zajednica prestala, a teret dokaza je na onom bračnom drugu koji tvrdi da je

¹ Zakon o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 111/12 i 68/13; u nastavku: ZTD)

bračna zajednica prestala određenog dana.

Nadalje, potrebno je ukazati na to da bračna stečevina može nastati i kao posljedica izvanbračne zajednice, a što čini odnosno ne čini izvanbračnu zajednicu govore sljedeće dvije odluke Vrhovnog suda RH.

U prilog tome što **ne čini izvanbračnu zajednicu** u odluci Vrhovnog suda RH, Rev 1038/2006-2 28.3.2007. u bitnome se navodi sljedeće:

*"...zajednica koju su imale stranke **nema bitnih elemenata izvanbračne zajednice (...)** **druženje i višegodišnje hodaње stranaka**, boravci tuženice u radionici tužitelja, pa čak i u situaciji da je tuženica u više navrata pomagala tužitelju u radu, posjeti tužitelja tuženoj i njezinoj majci, činjenica da je tužitelj znao i prespavati kod tuženice kad u stanu nije bilo njezine majke, nisu elementi na temelju kojih se može zaključiti, da je riječ o izvanbračnoj zajednici. Stranke **nisu, dakle zasnivale zajednicu života** u smislu zajedničkog stanovanja, ishrane, vođenja zajedničkog (ekonomskog) domaćinstva i slično."*

U prilog tome što **čini izvanbračnu zajednicu** u odluci Vrhovnog suda RH, broj Gzz 5/2002-2 od 14.1.2003. može se istaknuti sljedeće:

*"... iz činjenica utvrđenih u postupku proizlazi da je tužitelj s pokojnicom živio u izvanbračnoj zajednici koja se može izjednačiti s bračnom, budući da je nekoliko godina prije smrti imenovane živio s njom u spornom stanu u ekonomskoj zajednici, te da su se međusobno pomagali. **Izvanbračna zajednica, naime, je intimni odnos muškarca i žene u kojem se zadovoljava njihove složene životne potrebe, primjerice, psihičke, emocionalne, seksualne, ekonomske i dr.** Da bi se, pak, takva zajednica mogla izjednačiti s bračnom mora postojati **visoki stupanj međusobne povezanosti izvanbračnih drugova** uvjetovan intenzitetom njihovih odnosa, pa i namjera da takva zajednica bude trajna."*

Sukladno važećoj sudskoj praksi, činjenica da su bračni drugovi vlastitom voljom odlučili živjeti odvojeno, ali da su se pritom nastavili njihovi svakodnevni kontakti, ne upućuje na prestanak bračne zajednice (Vrhovni sud RH, br. Rev-361/92-2, od 12.3.1992.).

Također, u sudskom postupku je dopušteno utvrđivati predmet bračne stečevine, unatoč činjenici što brak među strankama još nije razveden. Tome je tako iz razloga što Obiteljski zakon² kao pretpostavku za utvrđenje bračne stečevine ne predviđa da brak između stranaka bude razveden; odnosno razvod braka nije uvjet za utvrđenje da je jedna od stranaka suvlasnik na zajedničkoj imovini bračnih drugova stečenoj zajedničkim radom za vrijeme trajanja braka (*Odluka*

Županijskog suda u Varaždinu, br. Gž.1064/07-2, od 13. veljače 2008.).

2. Bračna stečevina vs vlastita imovina

Bračnu stečevinu je potrebno razlikovati od vlastite imovine.

2.1. Definicija bračne stečevine

Prema Zakonu o braku i porodičnim odnosima³ koji je na snazi bio do 30.6.1999. institut bračne stečevine bio je definiran na bitno drugačiji način nego prema Obz-u. Naime, sukladno čl. 277. i 287. ZBPO-a imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, ili potječe iz te imovine, njihova je **zajednička imovina**, a kod utvrđivanja suvlasničkih dijelova udio bračnog druga u zajedničkoj imovini određuje se prema njegovom doprinosu u stjecanju te imovine. U slučaju spora sud određuje koliki je bio doprinos bračnih drugova u stjecanju zajedničke imovine, pri čemu se vodi računa ne samo o osobnom dohotku i zaradi svakog od bračnih drugova, nego i o pomoći jednog bračnog druga drugome, o radu u domaćinstvu i porodi, brizi oko odgoja i podizanja djece, kao i o svakom drugom obliku rada i suradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine. Opisani način utvrđivanja suvlasničkog udjela u bračnoj stečevini već se na prvi pogled čini prilično kompliciranim i zasigurno je zahtijevao vođenje jednog zahtjevnog sudskog postupka u kojem se bračni drug koji dokazuje svoje pravo suvlasništva, npr. na poslovnom udjelu, mora značajno potruditi da to svoje pravo doista i dokaže.

Prvi Obiteljski zakon⁴ stupio je na snagu 1.7.1999. i u svom čl. 252. definirao je bračnu stečevinu kao imovinu koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine. Nadalje, u čl. 253. taj zakon je određivao da su bračni drugovi u jednakim dijelovima suvlasnici u bračnoj stečevini, ako nisu drukčije ugovorili (čl. 253.). Navedeni Obiteljski zakon vrijedio je do 22.7.2003. kada je na snagu stupio trenutno važeći Obiteljski zakon tj. Obz.

Dakle, pojam bračne stečevine danas je definiran u čl. 248. Obz-a sukladno kojoj odredbi je bračna stečevina imovina koju su bračni drugovi (odnosno bivši bračni drugovi) stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine, a ukoliko nisu drukčije ugovorili, bračni su drugovi **u jednakim dijelovima** suvlasnici bračne stečevine (čl. 249. Obz-a).

² Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11, 61/11 i 25/13; u nastavku: Obz)

³ Zakon o braku i porodičnim odnosima (Nar. nov., br. 11/78, 45/89 i 59/90; u nastavku: ZBPO)

⁴ Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 162/98)

Bračna stečevina su i dobitak od igara na sreću (čl. 252. Obz-a) i imovinska korist od autorskog prava i autorskom pravu srodnih prava ostvarena tijekom bračne zajednice (čl. 254. Obz-a).

Tu još treba naglasiti da je donesen i novi Obiteljski zakon⁵, ali je zbog podnesenih prijedloga o njegovoj suglasnosti s Ustavom RH **privremeno suspendiran** od strane Ustavnog suda RH⁶ pa se do donošenja konačne odluke o tom pitanju primjenjuje Obz. Sukladno privremeno suspendiranom Obz-u predmet bračne stečevine je u čl. 36. definiran na istovjetan način kao i prema trenutno važećem Obz-u.

Iako Obz bračnim drugovima osigurava suvlasništvo u bračnoj stečevini u jednakim dijelovima, praksa pokazuje da je imovina, uključujući i poslovne udjele, u odgovarajućim upisnicima – konkretno u sudskom registru – upisana na ime i u korist samo jednog bračnog druga. U tom slučaju može se dogoditi da drugi bračni drug ponajprije mora u posebnom sudskom postupku dokazati da se u odnosu na primjerice poslovni udio radi o bračnoj stečevini, te da istome pripada polovica suvlasničkog dijela na istome.

2.2. Definicija vlastite imovine

Osim bračne stečevine na koju se primjenjuje pravni režim suvlasništva, bračni drug može imati i vlastitu imovinu. Obiteljski zakon izričito propisuje da je to ona imovina koju je bračni drug stekao na temelju različitim od rada (nasljeđivanje, darovanje i sl.), autorsko djelo, kao i imovina koju je imao u trenutku sklapanja braka (čl. 253. st. 1. čl. 254. Obz-a). Drugim riječima, postojanje bračne zajednice ne priječi bračne drugove da pored bračne stečevine, imaju i/ili stječu i vlastitu imovinu.

3. Rad ili doprinos stjecanju bračne stečevine

Rad može biti samostalan (npr. zasnivanjem radnog odnosa bračnog druga) ili zajednički (npr. bračni drugovi zajedno osnuju trgovačko društvo ili obrt). Rad također može biti neposredan: u vidu stvaranja vrijednosti i povećanja imovine (npr. plaća, dobit trgovačkog društva) ili posredan: u vidu brige i skrbi oko djece ili poslova oko održavanja kućanstva.

U pogledu pitanja ulaganja rada i doprinosa stjecanju bračne stečevine, sudska praksa kaže da se na

imovinu stečenu za vrijeme trajanja bračne zajednice primjenjuju odredbe zakona koji je bio na snazi u vrijeme stjecanja te imovine⁷. Tako će se u sudskom postupku u odnosu na imovinu stečenu za vrijeme primjene ZBPO-a koji je prestao važiti 30.6.1999. utvrđivati doprinos stjecanju bračne stečevine pojedinog bračnog druga.

Ukoliko je bračna stečevina pak ostvarena za vrijeme primjene Obz-a, u sudskom postupku neće biti mjesta utvrđivanju doprinosa bračnih drugova u stjecanju bračne stečevine, budući da postoji neoboriva zakonska presumpcija (*presumptio iuris et de iure*) da bračni drugovi stječu suvlasništvo u jednakim dijelovima ukoliko nisu drukčije ugovorili. O tome se između ostalog izjasnila i sljedeća sudska praksa: "*Ukoliko se radi o imovini koju su stranke kao bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, tada činjenica da se na imovinu uknjižio tuženik kao vlasnik u 1/1 dijela, ne dovodi u pitanje pravno svojstvo ove imovine niti dovodi u pitanje suvlasnički udjel tužiteljice na toj imovini, ako stranke nisu drugačije ugovorile.*"⁸.

4. Posebnosti u odnosu na poslovni udio

4.1. Definicija poslovnog udjela

Temeljni kapital društva s ograničenom odgovornošću podijeljen je na poslovne udjele. Zbroj nominalnih iznosa svih poslovnih udjela mora odgovarati iznosu temeljnog kapitala. Poslovni udio je jedinstvena i samostalna cjelina koja utjelovljuje prava i obveze koje pripadaju njegovom imatelju. Kada imatelj stekne poslovni udio, stekao je u tom trenutku sva prava i obveze koja iz njega proizlaze i ne mogu se dijeliti osim ako zakonom nije određeno.

Budući da trgovačko društvo nastaje, odnosno stječe pravnu i poslovnu sposobnost upisom u sudski registar, u tom trenutku nastaju i poslovni udjeli. Isto tako, oni prestaju u trenutku brisanja društva iz registra čime prestaje i trgovačko društvo (čl. 4. ZTD-a). Slijedom navedenog, poslovni udjeli čine imovinu imatelja i nisu dio imovine društva. Važna pravila o poslovnim udjelima sadržana su i u čl. 409. ZTD-a. Prema toj odredbi poslovni udjeli članova društva određeni su veličinom preuzetog temeljnog uloga, osim ako drukčije nije utvrđeno društvenim ugovorom. Društveni ugovor ipak ima primaran značaj pa se njemu daje prednost pri određenju veličine poslovnih udjela. Svaki član može imati i više poslovnih udjela kojima može slobodno raspolagati.

⁵ Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 75/14; u nastavku: Obz van primjene)

⁶ Ustavni sud RH, br. U-1-3101/14 i dr. od 12.1.2015. (Nar. nov., br.5/15)

⁷ Vrhovni sud RH, Rev-577/08-2, od 1.4.2009.

⁸ Ibid.

4.2. Status poslovnog udjela kod bračne stečevine

Ukoliko su poslovni udjeli stečeni za vrijeme trajanja bračne zajednice, poslovni udjeli u d.o.o. glasiti će (u pravilu) nominalno na osobu bračnog druga, mada će njihov stvarni vlasnik biti oba bračna druga. Dakle, ukoliko bračni drug za vrijeme trajanja bračne zajednice stekne jedini poslovni udjel u trgovačkom društvu XY d.o.o., on je tada zapravo stekao tek 1/2 tog poslovnog udjela. Naime, oba bračna druga postaju članovi društva i zajednički imatelji poslovnog udjela u jednakim dijelovima; s time da i drugi bračni drug može (ako želi ili smatra potrebnim) u sudskom postupku tražiti utvrđenje toga kao i upis u knjigu poslovnih udjela.

Također je potrebno ukazati na sljedeću sudsku praksu: *"Tužba radi utvrđenja bračne stečevine u odnosu na trgovačko društvo (u kojem slučaju je potrebno tužbu proširiti i na to trgovačko društvo) ne može se smatrati vlasničkom tužbom, budući da stjecanje prava na poslovne udjele ne može biti temeljeno na stvarnom pravu već isključivo na Zakonu o trgovačkim društvima, odnosno, na općim pravilima obveznog prava."*⁹

4.3. Valoriziranje vrijednosti poslovnog udjela kroz vrijeme

U praksi se također postavilo pitanje da li promjena vrijednosti poslovnog udjela za vrijeme trajanja bračne zajednice predstavlja bračnu stečevinu, iako je poslovni udjel stečen prije sklapanja braka pa predstavlja vlastitu imovinu bračnog druga. Tu je Vrhovni sud RH zauzeo sljedeće pravno mišljenje: *"Imovinu, pa tako i zajedničku imovinu bračnih drugova, može predstavljati samo poslovni udjel, kao samostalna pravna kategorija, a eventualne razlike između nominalne vrijednosti poslovnog udjela i njegove tržišne vrijednosti ne predstavljaju posebnu pravnu kategoriju koja bi mogla biti predmet utvrđenja u braku stečene imovine."*¹⁰

Nadalje, s obzirom na vrijeme osnivanja trgovačkog društva, moguće je da je bračni drug prije sklapanja braka osnovao trgovačko društvo, a koje je poslovalo i za vrijeme trajanja braka. Tada dobit trgovačkog društva prije sklapanja braka predstavlja vlastitu imovinu, a dobit stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice treba se smatrati bračnom stečevinom. Navedeno će biti potrebno utvrđivati u sudskom postupku. Isto tako u odnosu na ulaganje u trgovačko društvo (npr. ulaganje u proizvodnju, izgradnju pogona, investicije i sl.) postoji presumpcija da je ono izvršeno ulaganjem bračne stečevine, a navedena se presumpcija treba smatrati neobo-

rivom. Ipak, nekada će u sudskom postupku biti dozvoljen spor o porijeklu imovine koja se ulaže u trgovačko društvo (npr. bračni drug naslijedi nekretninu koju proda te od toga novca kupi poslovni udjel ili dionice).

4.4. Mogućnost sklapanja bračnog ugovora u odnosu na poslovni udio

Bračni drugovi mogu bračnim ugovorom urediti imovinskopravne odnose na postojećoj ili budućoj imovini, te nema zapreke da svojim bračnim ugovorim obuhvati i poslovni udjel u trgovačkom društvu.

Bračni se ugovor sklapa u pisanom obliku, a potpisi bračnih drugova moraju biti ovjereni. Prema trećim osobama uglavci o upravi ili raspolaganju imovinom imaju pravni učinak ako su upisani u zemljišne knjige, odnosno u javne upisnike kod kojih je upis nužan za stjecanje prava ili se stvar ne može rabiti bez takvog upisa. (čl. 255. Obz-a). U odnosu na poslovni udio, bračni ugovor bi imao svoj učinak po upisu istog u odgovarajući sudski registar.

Prema tome, ukoliko je poslovni udio stečen za vrijeme trajanja bračne zajednice, isti predstavlja bračnu stečevinu, te su stoga oba bračna druga ovlaštenici na poslovnom udjelu, s tim da oni mogu prava iz udjela ostvarivati samo zajedno (čl. 417. ZTD-a). Ipak, da bi to bilo vidljivo i trećima, za navedeno će biti potreban upis i drugog bračnog druga kao ovlaštenika u sudski registar. Tome je tako iz razloga što bez upisa te činjenice trećima neće biti poznato da ovlaštenik iz poslovnog udjela nije osoba upisana u sudskom registru (jedan bračni drug), već oba bračna druga.

5. Načini rješavanja sporova glede poslovnog udjela

U hrvatskoj životnoj realnosti najčešći je slučaj taj da do podjele bračne stečevine dolazi tek nakon što su sada već bivši supružnici pred sudom završili postupak razvoda braka i nakon što je presuda kojom se brak razvodi postala pravomoćna. Ipak, to možda nije najsretniji trenutak za "stavlanje na stol" pitanja podjele bračne stečevine, jer je to možda bilo bolje napraviti prije nego što je došlo do razvoda braka, ili pak paralelno s postupkom razvoda braka. Sukladno navedenom, bračna stečevina se među bračnim drugovima može podijeliti u pravilu na dva načina: sudskim putem i dogovorno.

5.1. Sudski postupak podjele bračne stečevine

Praksa pokazuje da su vrlo česti slučajevi u kojima jedan od bivših bračnih drugova – iscrpljen bezuspješnim

⁹ Županijski sud u Varaždinu od 18.8.2003.

¹⁰ Vrhovni sud RH, Rev-1176/2010-2 od 11.12.2012.

pokušajima da na miran i dobrovoljan način pronađe dogovor s drugim bivšim bračnim drugom oko podjele bračne stečevine – pokreće sudski postupak radi utvrđenja, te razvrgnuća bračne stečevine. Cilj pokretanja sudskog postupka je utvrđivanje da određeni poslovni udjel predstavlja bračnu stečevinu.

U sudskoj se praksi postavlja pitanje stvarne nadležnosti suda u tim sporovima. Nesuglasnost je u tome radi li se sporu o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu, za što je izričito propisana nadležnost trgovačkog suda prema čl. 34.b st. 1. toč. 2. Zakona o parničnom postupku¹¹ ili nema mjesta primjeni te odredbe pa se radi o stvarnoj nadležnosti općinskog suda.

Unatoč pravnom shvaćanju Visokog trgovačkog suda RH (u nastavku: VTS) da *"spor o tome je li poslovni udjel (ili dionice) bračna stečevina, nije spor o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu, pa za postupanje u tom sporu nije stvarno nadležan trgovački, već općinski sud"*¹², Vrhovni sud RH je u više svojih odluka zauzeo suprotno stajalište u kojem se u bitnome ističe slijedeće: *"Predmet spora je utvrđenje da su tužiteljica i tuženik suvlasnici svaki u 1/2 poslovnog udjela trgovačkog društva S. d.o.o., na kojem poslovnom udjelu je tuženik upisan kao vlasnik na 50% poslovnog udjela, i nalaže se tuženiku da tužiteljici izda ispravu podobnu za upis njenog suvlasničkog dijela na navedenom poslovnom udjelu. Navedenim zahtjevom tužiteljice dira se u prava članova trgovačkog društva, pa je stoga u ovom sporu nadležan suditi Trgovački sud u V. temeljem odredbe čl. 34.b) st. 1. toč. 2. ZPP-a."*¹³ Svoj stav o navedenoj problematici Vrhovni sud RH je potvrdio i u nedavnoj odluci od 8.12.2014.¹⁴ Stoga, prema prevladavajućoj sudskoj praksi, za navedene je sporove nadležan trgovački sud.

5.2. Mogućnost rješavanja spora u odnosu na poslovni udio mirenjem

Postoje i takvi bračni drugovi, koji po okončanju postojanja bračne zajednice imaju snage i volje dobrovoljno stupiti u pregovore oko podjele bračne stečevine, te to pitanje riješiti bez pokretanja odgovarajućeg sudskog postupka ili pak tijekom sudskog postupka, ali dogovorno. Primjereni postupak, kojim se pitanje bračne stečevine može uspješno riješiti, je postupak mirenja. Zakonom o mirenju¹⁵ propisano je da je mirenje svaki

postupak u kojem stranke nastoje sporazumno riješiti spor uz pomoć jednog ili više izmiritelja koji strankama pomažu postići nagodbu, bez ovlasti da im nametnu obvezujuće rješenje. Mirenje je takav postupak koji se može pokrenuti u bilo kojoj fazi sudskog postupka. To konkretno znači da svaki bivši bračni drug, u bilo kojoj fazi sudskog postupka za podjelu bračne stečevine, može inicirati postupak mirenja.

Svakako je preporučljivo da se mirenje pokuša provesti već i prije pokretanja bilo kakvog sudskog postupka. Ukoliko mirenja prije pokretanja postupka nema ili nije moguće, sud može tijekom cijeloga parničnog postupka strankama predložiti da spor riješe u postupku mirenja pri sudu ili izvan suda (čl. 186.d ZPP-a). Drugim riječima, ZPP omogućuje strankama da **tijekom cijelog parničnog postupka**, spor pokušaju riješiti na miran način, dakle u postupku mirenja.

To se odnosi i na slučaj kada u postupku dođe do ulaganja pravnih lijekova (čl. 186.e st. 1. ZPP-a). Specifičnost ove odredbe čini to da je za iniciranje postupka mirenja nakon podnošenja pravnog lijeka (najčešće se radi o žalbi kao pravnom lijeku) potrebna suglasnosti obiju strana. Za pretpostaviti je da za jednu od strana u postupku to može predstavljati mali izazov, jer druga strana u postupku ne mora nužno pristati na rješavanje postupka mirenjem. No, ako se uzme u obzir načelo da je postupak mirenja dobrovoljan, onda je jasno da bez dobrovoljno upuštanja u postupak mirenja, neće biti niti dobrovoljnog dogovora oko postojećeg spora. Zato je za pretpostaviti da se isplati pokušati privoliti drugu stranu da se spor pokuša riješiti mirenjem.

Na ovom mjestu je potrebno ukazati na još jedan članak iz ZPP-a koji govori o mogućnosti provođenja postupka mirenja kod nekog od Centara za mirenje. Naime, prema čl. 186.f ZPP-a ako su stranke u parničnom postupku priložile sporazum kojim predlažu mirenje pri nekom od centara za mirenje, sud će stranke uputiti da se u roku od 8 dana obrate predloženom centru za mirenje i zastat će s postupkom do okončanja postupka mirenje pred izabranim centrom za mirenje. Zastoj može trajati godinu dana.

Iz svega navedenog proizlazi da je postupak mirenja jedna od opcija za rješenje spora i to kako prije pokretanja postupka, tako i tijekom cijelog parničnog postupka, kao i nakon izjavljivanja pravnog lijeka u parničnom postupku.

Što se može postići mirenjem?

Mirenjem se može postići to da posvađane parnične stranke, koje predstavljaju bivše bračne drugove, kroz stručno vodstvo ovlaštenog izmiritelja u periodu od jednog dana, ili od nekoliko tjedana, postignu vlastiti dogovor o tome kako će podijeliti svoju bračnu stečevinu.

¹¹ Zakon o parničnom postupku (Nar. nov., br. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; u nastavku: ZPP)

¹² Visoki trgovački sud RH, Pž-7417/05 od 24.4.2006.

¹³ Vrhovni sud RH, Gr1-137/06-2 od 13.4.2006. i Gr1-294/2009-2 od 18.11.2009.

¹⁴ Vrhovni sud RH, Gr1-526/2014-2 od 8.12.2014.

¹⁵ Zakon o mirenju (Nar. nov., br. 18/11)